

Ese de dōve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcoposca. Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALA.

1005. B.
1873.

Cu teologii absoluti se voru tiené esame de calificatiune in 26. iuliu a. c. vechiu.

Despre ce Domnii membri ai comisiunei esaminatorie precum si respectivii teologi absoluti spre scire si acomodare prin acést'a sunt avisati.

Aradu, 11. Iuliu 1873.

Ioanu Moldovanu,
secretariu consistorialu.

PARTE NEOFICIALA.

Aradu, 10²². Iuliu 1873.

Deplinirea scaunului vacantu metropolitanu preocupa astadi spiritele romaniloru gr. res. din Ungari'a si Ardealu mai multu decâtu ori care alta cestiune.

Ea este cestiunea nóstra bisericesca nationala, incidintele gravu alu ingrigirei generale, ce vedemu manifestandu-se in cercuri private si prin diare.

Ingrigirea e generala si mare: căci dela norocós'a resolvire a cestiunei depinde progresulu abia restauratei nóstre metropolii romane.

Noi posibilitatea resolvirei o facemu pendinte dela tactulu alegetoriloru si dela persón'a alegendului individu; déca aceste dōue mominte nu voru fi desconsiderate, progresulu metropoliei nóstre va fi ca si a publicului catoriu, candu pe sine nici o stavila nu se afla ér' in masin'a trasureloru ocupa locu unu conducetoriu intieptu.

Nemuritoriulu parinte Metropolitu Andreiu prin statutulu organicu a neteditu calea pe care Congresula are se procéda la actulu alegerii, ér' in privinti'a calificatiunei alegendului Metropolitu nou vōrbescu destulu de evidentu canónele. Este de prisosu dara, ca se ne ocupamu in detaiu cu procedur'a ce o prescrie statutulu nostru la casulu alegerii de metropolitu, dar' si mai de prisosu a reproduce registrulu preamultiloru candidati din cleru si mireni, care a degeneratu pana la ridiculositati.

E de prisosu, pentru-că avemu credintia in zelu si interesarea Dloru deputati congresuali, cari dupa statutu voru sci cum se aléga, ér' santulu sinodu archierescu dupa canóne va sci pre cine se intarésca de fiitoriu succesoru lui Siagun'a.

Ori-cātu de bine se fie asiediate sinele, trasur'a usioru póte potigni in lips'a precautiunei facia de stavilele ce le punu acei ómeni cari sunt sclavi pasiunelor de a opri conductulu macaru si cu periclitarea aloru sute si mii, numai voi'a loru se se intemple.

Avemu autonomia si constitutiune dupa modelulu genuinu alu bisericeii crestine; dar' dupa o esperintia de trei ani trebie se marturisimu, că viét'i'a nóstra parlamen-

taria nu e scutita de influintiele eterogene si contrari adeveratului crestinismu. Mai la tōte sinódele nóstre bisericesci vedemu aceste influentie cercandu noroculu de a isbuti câte cu o cestiune de oportunitate. De aci deducemu noi tristulu adeveru, că desi avemu lege in statutulu organicu obligatoriá pentru intrég'a metropolia romana: totusi d. e. reconstituirea consistórieloru nu a decursu in uniformitate la tōte trele eparchiele nóstre.

Responsabilitatea apoi pentru urmarile acestorur casuri de oportunitate nu cade pe individulu influentiatoriu ci pe insasi corporatiunea in a carei nume se aduce conclusulu.

Sinodulu dela Calcedonu*) tienutu sub Teofilu din Alesandri'a, a enunciatu sentintia de esilare asupra Santulu Crisostomu, a carui cuventu de despartire lu produseramu in nrulu precedinte. Acestu sinodu are dara responsabilitatea naintea lui Ddieu si a omenimei pentru osanditoriulu conclusu, desi bine se scie că elu a fostu numai instrumentu alu violenei imperatese Eudoxi'a si a imperatului Arcadiu cari nu potéu suferi pre santulu parinte. căci acést'a iubea disciplin'a, aperi moralulu si sbiciué pecatele fara nici o reserva.

Dupa telegramulu ce-lu primiramu astadi din Sibiiu: Convocarea congresului electivu e decisa pe 26. Augustu vechiu a. c.

Precumu se scie, mandatulu Dloru deputati congresuali de trei ani in a. c. espira si convocarea noului congresu are se urmeze pre 1/3. octovre; DD. deputati veterani dara—precum credemu dupa scurtulu terminu de alegere—voru avé norocirea de a participá atātu la alegerea cātu si la installarea noului metropolitu.

Necasurele nóstre cu fratii serbi.

Representatiunea Ilustritatei Sale preasantitului Domnu Episcopu alu nóstru Procopiu Ivacicoviciu, ca a presiedintelui Delegatiunei nóstre congresuale in caus'a despartirei ierarchice ce se publică in Nr. 29. alu Luminei, — avū acelu resultatu că inaltulu Ministeriu reg. ung. de cultu si de instructiune publica prin intimatulu din 20. Iuniu a. c. Nr 16,175 emisu catra Administratorulu patriarchatului serbescu de Carloveti, a trasu la responsabilitate pre respectivele comissiuni ale Delegatiunei congresuale serbe „provocandu-le seriosu: ca se se justifice despre neesirea in respectivele comune mestecate, prin care impedecea efecturea despartirei ierarchice a romaniloru.

Cumcă acést'a Representatiune a avutu efeptulu doritu dovedesce impregiurarea: că comissiunile delegatiunali serbe acum'a d'odata navalescu pe comisiunile nóstre, defigu pe intrecute terminele de pertractare si provóca cu intetire ca se se continue pertractarile de despartire ierarchica — pretutindene unde nu s'au incercatu pana acum'a!

*) Nu celu ecumenicu tienutu sub presiedinti'a lui: Anatoliu patriarchulu Constantinoplei.

Frații coreligionari serbi, — vedindu acum'a: că prin traganari nu potu suprima dorințele romanilor: tientescu la alte apucături mai drastice, spre a se sustiene și mai departe ca domni și stepani asupr'a romanilor supuși Ierarchiei serbe, terorisendu pe ai noștri cu *rigbrea intoleranției religioase* accentuata în comentariulu, ce lu facu redactorele acestei foi la memorat'a reprezentatiune a Presanției Sale bunului parinte Episcopu diecesanu alu nostru atatu de insufletitu și interesatu de caus'a despartirei noastre ierarchice.

Dovéda eclatanta despre acésta *intolerantia a fratiloru serbi*, facia de romanii noștri asupriti, din comunele mestecate ni dau desfasiurările cuprinse în protocolulu comissionalu ce lu publicamu aci, recomandandulu în deosebit'a atentiune binevoitória a stimabililoru cetitori ai noștri, cu atatu mai vertosu: căci acestu protocolu, este asisderea *tabloululu* ce cuprinde în sine spresiunea și manifestatiunea fidelă de intolerantie neloiali, a fratiloru serbi facia de noi și de sant'a cauza a noastră!

PROTOCOLU

luatu în ^{25. Iunie}_{7. Iuliu} 1873. la comunitatea bisericésca mestecata serbo-romana din opidulu Ciakov'a în Comitatulu Temisiului, cu privire la completarea actului de impacatiune, ce s'a fostu încheiatu în $\frac{1}{13}$ și $\frac{2}{14}$ Noemvre 1872. în caus'a despartirii ierarchice a credinciosiloru romani de catra coreligionarii serbi,

fiindu de facia:

Din partea delegatiuniloru congresuale

Comisiunea serba:

Comisiunea romana:

Vasilie Tabakovics, protopresviterulu Temisiorii, ca conducatoriu.

Andrei Papp, protosincelu din Aradu, ca conducatoriu.

Ioanu Petrovics, avocatulu din Temisior'a, ca membru.

Petru Petroviciu, asesoru-referinte consistorialulu din Aradu, ca membru.

Din partea concernintelor Consistorie ca Reprezentanti:

alu Temisiorii,

alu Caransebesiului,

Petar Stojadinovics, parochu din Ovseniti'a.

Alesandru Popovits, administratoru proteralu.

Din partea auctoritatii politice:

Ladányi Lajos, subpretore.

Nr. 1.

Fiindu poporulu de ambele nationalitati adunatu la scóla, i se descoperi scopulu venirii comisiuniloru, — inse la dorinti'a coreligionariloru serbi — adunarea mérsa insant'a biserica, unde prin ambii conducatori comisiunali, i s'a cetitu si splicatu mai inteiu harti'a Delegatiunei congresuale romane de datulu Aradu, 28. Aprile a. c. Nr. 172. del. apoi si cea a Delegatiunei congresuale serbe de datulu Carlovetiului in $\frac{2}{21}$ Iunie 1873. Nr. M. 66, 161, si 303. precum si ordinatiunea Consistoriului diecesanu alu Temisiorii din 13. Iunie a. c. Nr. 185. in inteiesulu caror'a s'a dispusu completarea actului de impacatiune incheiatu intre ambele parti si provocatu mai susu, — cu acea apriata observare din partea serbiloru: cumea partea meritoria a actului de impacatiune, in privinti'a impartirii averii bisericesci comune, si anume cele espuse in punctulu 4. alu protocolului primu, — se se sustiuna nealterate; inse sunt de a se suplini numai unele scaderi respective forme de dificultate, si a nume:

- Numerulu sufletelor de ambele nationalitati;
- asecurarea obligamentului de desdaunare a serbiloru prin estradarea obligatiunei formale;
- subscrierea actului completatu de impacatiune, — prin toti barbatii de incredere;
- publicarea rezultatului pertractarii, adeca a actului de impacatiune, si primirea acesteia de catra toti, seu celu pucinu prin majoritatea crestiniiloru. —

Credinciosii de facia romani, in numeru cu multu mai micu facia de numerulu coreligionariloru serbi, declara: ca s'au preasantatu in urm'a premersei incunoscintarii atatu prin antisti'a opidana, dupa publicarea usuata cu dob'a, catu si prin dispus'a inscintiare de catra invetiatiulu localu romanu Nicolau Nicolaeviciu cu mormontariulu; dintre fostii barbati de incredere de la prim'a impacatiune sunt presinti optu insi, — aflandu-se afara de acestia si mai alti credinciosi romani de facia. —

Ambele parti declara: a fi priceputu cele desfasiurate mai susu, — si asia premergendu aceste, adunarea merge ér in localitatea scólei si dupa o contielegere reciproca: actulu primei impacatiuni incheiate la $\frac{1}{13}$ si $\frac{2}{14}$ Noemvre 1872. se competéza in urmatoriulu modu si a nume:

Nr. 2.

Cu privire la constatarea numerului sufletelor, —

Nu s'a tienutu contu de dispusetiunile prescrise in punctulu II, respective IX, din Invoiél'a normativa carlovitiana, pentru-cá desi dupa conscriptiunea poporulu din anulu 1864, atunci se aflau 1140 serbi si 1122 romani

de totu unu numeru de . . . 2262 suflete credinciosi de ambele nationalitati, — totusi la ocasiunea primei pertractarii, avendu ambele parti in vedere: cumcá acea conscriptiune respective numerulu sufletelor de atunci, prin scadiementu si acrescamentu s'a stramutatu, éra compunerea unei conscrieri nóue a sufletelor ar' fi fostu incopciata cu mari greotati, — s'au intielesu intre sine: ca pentru acésta impacatiune, se nu se iee de basa nici unu numeru anumitu de suflete, — privindu-se credinciosii de ambele nationalitati deplinu indreptatiti, a face si incheia impacatiunea fratiésca, si fara de observarea acestei formalitati. —

Nr. 3.

Cu privire la obligamentulu de desdaunare din partea serbiloru amintita in protocolulu de facia la punctulu 1, lit. b) si cuprinsa in protocolulu de impacatiune a primei comisiuni sub Nr. 4. punctulu 6, — partea serba declara: cumca —

Acésta formalitate desi prescrisa ca o conditiune in punctulu XIII. din Invoiél'a normativa, din acelu motivu nu s'a observatu: fiindu-cá partea romana ca unic'a indreptatita d'a pactá, s'a indestulitu numai cu deobligamentulu partii serbe espusu protocolarminte in Nr. 4. punct. 6; fiindu-cá inse acum'a se pretinde si obligatiunea formale: acést'a din parte'a comunei bisericesci serbe indata se si estradéza, si se predá comunei bisericesci romane.

Nr. 4.

Cu privire la dificultatea pentru nesubscrierea actului de impacatiune, prin toti barbatii de incredere, —

Din partea romaniloru se aréta: cá dintre cei 12 barbati de incredere, — 4. insi s'au indepartatu de la pertractare si a nume: Ioanu Itvanu, Nicolae Mustetiu, Mitru Uzoniu si Mihaiu Jivanu, carii declara pe facia: cá vedindu cum o se se incheie impacatiunea spre nemultiemirea si fara de scirea si convoirea maioritatii poporulu, n'au voitu se remana pan' la sversitu ci s'au indepartatu. —

Nr. 5.

Cu privire la dificultatea, despre nesubscrierea actului de impacatiune si despre lips'a clausulei, cá aceia impacatiune s'a primitu de catra maiortatea romaniloru. —

Barbatii de incredere serbi toti presinti, si cu ceia-lati multi de facia ér serbi, la acésta dificultate din partea Delegatiunei congresuale romane, reflectéza categoricu si resolutu: cumca actulu de impacatiune, s'a cetitu si splicatu din punctu in punctu, adeca in totu cuprinsulu seu tuturor credinciosiloru ce erau presinti; acést'a se dovedesce prin subscrierea barbatiloru de incredere a ambelor parti, ale ambelor comisiuni delegationale si a esmisului auctoritatii politice. —

Poporulu au fostu adunatu si la actulu publicarii, carele au manifestatu prin semne de viaa bucuria primirea impacatiunei; dar' cumca credinciosii romani au consimtitu cu impacatiunea si cá au primit'o, este dovéda si aceea: cá indata dupa acelu actu, si a nume in $\frac{3}{15}$ Decemvre 1872. adeca la o luna de dile, romanii, basati pe concessiunea serbiloru din punctulu 9. Nr. 4. alu protocolului, cerendu, midilocindu si capatendu-si preotu propriu romanu: au tienutu si efectuitu in biserica „constituirea formale a comunei bisericesci parochiale nouformate de sine statatória,” asistendu la acelu actu solemn concernintele protopresviteru romanu, si la care ocasiune de sine se intielege: cá nu numai barbatii de

incredere și cea ce au fost de facia la actul de impacatiune ci unu numeru mare de popor romanu au luat parte, caruia prin protopresviteru i s'a desfasuratu și prin urmare  r' de nou i s'a publicatu: c  comun'a nouformat  biserice ca romana, numai pe bas'a actului de impacatiune se constituie. —

Altcum serbii observa: că formalitatii de sub intrebare s'a satisfacutu tocmai prin punerea clausulei la incheierea protocolului, unde apriatu e disu: „Dupa ce protocolulu acest'a s'a subscriu de amend ue partile;” inse din t te aceste esceptiuni si dificultati se vede a fi numai o intriga tiesuta de catra unii malcontenti; deci ei serbii sustienu impacatiunea si remanu constanti la cele ce condusi de iubire fratie ca au incheiatu odata cu coreligionarii romani, si se r ga: ca maritele Delegatiuni congressuale prin de aceste minutisitati de forme neesentiale se nu impedece si altereze osecutarea unui actu de impacatiune fratie ca, incheiata intr'o cestiune at tu de delicata si momentosa a careia impede-care e cualificata numai de a stirni si caus  inversiunari si certe intre confratii coreligionari a unei si aceleiasi biserici dreptumari-tărie, — carii dej  impacandu-se sunt despartiti!

La aceste declaratiuni si reflexiuni, invetiatoriului Nicolae Nicolaeviciu cu ceialalti barbati de incredere presinti dau urma-t riele deslucuri:

Cu adevratu, c  in 3/11 Decemvre 1872. dlu administratoru protopresviteralu a conchiamatu si totu in aceiasi diua a si tie-nutu asia numitul sinodu parochialu, fara ca inse se fie premersu publicarea baremu cu 8 dile mai nainte, c ci déca se publică si po-porulu sci  c  despre ce e v rba, — adeca spre ce scopu se con-v ca adunarea, — atunci romanii nu se infacisi , — buna  ra cum nu s'au infacisiatu nici acum'a — audindu: c  impacatiunea cu serbii are se remana cum s'a facutu si numai unele forme se voru intregi. —

Tocmai in momentul candu serbii contradiceu si demin-ti u afirmatiunile invetiatoriului Nicolaeviciu si a lor  c tiva mem-bri romani, — se infacisi za unu numeru mai mare de credinti-osi romani, — la 10 1/2 de  re s r'a, carii venindu de la lucru-lu campului, si intielegendu despre lucrarea si pertractarea comis-siunilor ceru: ca se li se faca cunoscutu rezultatulu pertractarii de astadi.

Publicandu si splicandu-li-se celoru presinti, adeca celoru mai tardiu infacisiati si subscrisi in alaturat'a c la sub 1/ mai anteu protocolulu luat la 1/13 si 2/14 Novembre 1872. apoi con-clusulu Delegatiunei nóstre congressuale, — dinsii in contradice-re cu declaratiunile serbiloru, declara: cumc 

1. La actulu primei impacatiuni majoritatea poporului roma-nu n'a luat parte, ci numai c tiv'a locuitori carii ei de ei s'au alesu ca barbati de incredere, — cu scopu numai ca să se intie-l ga cu barbatii de incredere serbi despre punctele de impaca-tiune, —  r nici de c tu se si incheie aceia impacatiune. —

2. Impacatiunea facuta si incheiata prin cei optu insi barba-ti de incredere indemnati si persvadati de comisiunea delegatio-nala romana si prin intrevenirea emisului autoritatii politice nu o recun scu de valida, căci s'a facutu fara de scirea si spre sca-derea poporului romanu.

3. Dovéda despre acést'a este tocmai protestulu ce l'au insinuat adunarea romanilor din 3/25 Decemvre 1872. la care se provóca serbii ca dreptu argumentu: la acea adunare majori-tatea romanilor n'a voit  nimicu se scie nici de preotu nici de formarea si constituirea comunei bisericesci; — atunci si-a espri-matu nemulțimirea cu actulu impacatiunei, din care indemn  a si decisu insinuarea protestului la Delegatiunea congressuala roma-na, ce au si facutu at tu in scrisu c tu si pe cale telegrafica. —

4. Majoritatea credintiosilor romani doresce ca serbii se intre in nóue negotieri, să se faca conscrierea poporului si pretiuirea averii, si aceste doue base principale să se iee in dr pta conside-ratiune la impartirea averii comune bisericesci, parochiale, si sco-larie — m sc torie si nem sc torie; — altu cum credinciosii ro-mani peste 40 la numeru in numele majoritatii declara unanimu si resolutu: c  actulu de impacatiune incheiatu la 1/13 si 2/14 Noemvre 1872 in modulu mai susu spusu, nu-lu primescu, ci remanu pe langa protestele insinuate pentru nulificarea acelei impacatiuni. —

Cu acést'a cetindu-se protocolulu de facia si fiindu să se sub-scrie de catra ambele parti, coreligiunarii serbi indignati de de-claratiunile romanilor, declara in numele tuturor serbiloru: c  espusetiunile romanilor nu sunt adeverate, prin urmare ei serbii la propunerea barbatului de incredero Petar Gyurics, des-copere inaintea comisiunei delegatiunale romane: c  repasiescu c  totulu de la ori ce impacatiune revocandu si cea incheiata la 1/13 si 2/14. Novembre 1872. si declarand'o far' de nici o va-l re. —

Fiindu apoi să se subscrie protocolulu de fatia prin comis-siunile delegatiunale, fratii coreligiunari serbi refusa subscrierea si provocandu si pre membrii comisiunei delegatiunale serbe, ca se nu subscrie protocolulu, acestia asisderea rafusa, si intre sgo-motu toti se indepart za cu espres'a insinua-re: că nu voescu mai multu se scie nimicu de ac sta cauza. —

Ciacov'a, in 25. Iuniu 1873 la 12 1/2 ore nóptea,
7 Iuliu

Andrelu Papp, m. p.
Protosincelu.

Conducatoriulu comisiunei.

Alesandru Popoviciu, m. p.
adm. protopresbit.

Petru Petroviciu, m. p.
Asesoru referinte la consistoriulu din Aradu ca
membrulu comisiunei delegatiunale romane.

Va se dica: fratii coreligiunari serbi din Ciacov'a se aretara at tu de intoleranti, incátu numai argumentele lo-ru pretind u să se iee la protocolu;  ra pe ale romani-loru le desconsiderara, si refusara d'a subscria protooco-lulu numai din cauza: că romanii inca cutediara a-si d  justele sale reflexiuni.

Aceste sunt metechnele fratiloru serbi prin care tin-du a impede ca realizarea despartirei romanilor de catra Ierarchi'a serba.

Petru Petroviciu

Apelu

Catra toti stuparii din patria si strainetate, si catra toti amicii stuparitului.

Dupa ce conducatorii Reuniunei generale de stuparitu din austro-germani'a dela ultim'a siedintia din Septembrie 1872 in Salisburgi'a tienuta, pe langa t te nesuintiele nu au potutu eso-per , ca la espusetiunea generala din Vien'a să se primésca al-bine vii; in siedinti'a reuniunei din 8. Maiu au decisu, ca inca sub durat'a espusetiunei generale din Vien'a să se conv ce o es-pusetiune separata pentru stuparitu.

Necesitatea unei astu-feliu de espusetiuni o va semti fie-care stupariu, cu at tu mai vertosu, c ci Escelenti'a sa Directorulu espusetiunei generale nu si-a tienutu cuventulu din programulu seu specialu (Nr 39 pag. 4.) unde dice: „Espusetiunea animale-loru este o parte din cele mai insemnate a espositiunei economice etc.”

Espusetiunea stuparitului se va tien  dela 1. Iuliu pana in 15 septemvre 1873, in pompos'a gradina scolara din Simering, langa Vien'a, unu locu f rte acomodată parte pentruc  acolo se afla edificatu si unu pavilonu admirabilu dupa constructiunea mai n -ua si impoporatu cu albine, parte pentruc  e in legatura cu ca-lea ferata de cai si aprópe de Prater, unde este epusetiunea ge-nerala.

In localitatea scólei sunt 2 sal ne grandiose, unulu pentru siedintie, si altulu pentru museulu stuparitului.

Conducatorii reuniunei albinariei se adres dia prin acestu apelu catra toti stuparii si amicii apiculturei din t te tierile si tienuturile si i provóca cu tóta onórea a se adună si a tramite obiepte si albine vii in numeru c tu de insemnatu, pentru care nici o t psa de espusetiune nu se va solvi.

Obieptele de espusetiune sunt a se tramite francate comi-siunei dela espusetiunea apiculturei, in Simering langa Vien'a in localitatea scólei (An die Bienen Ausstellungscommission im neuen gemeinde Schulhause zu Simmering n chst Wien.)

Si fiindu-că prin juri internationale din partea Escelentiei Sale Dlui Directoru alu espusetiunei generale ni s'a negatu pre-miele menite pentru espusetiune (si asia n mai de bronce) comi-siunea s'a pre'ngrigitu pentru castigarea promieloru de statu si private, pre s m'a stupariloru espusetori.

Obieptele espuse, care nu se voru vinde s u nu voru fi de vindiare, se voru retramite de-locu dupa impartirea promieloru. T ps'a biletelor de intrare s'a redusu numai la 20 cr.  r' pentru espusetori gratuita.

Dorimu ca toti stuparii s  ajunga si se petr ca in pace la espusetiunea n stra.

Hitzing in Maiu 1873.

cu tóta devotiunea:

Dr. Vincentiu Heller,
presedintele conducatoriulu alu espusetiunei de apicul-tura din Vien'a.

Subscrisulu cugetu a face bunu servitiu stupariloru romani aducandu-le la cunoscintia apelulu presiedintelui de mai susu (produsu in Nr. 10. in Bienenzeitung.) Cercetarea acestei espusetiuni este pentru noi romanii de mare necesitate, de-ora-ce la noi stuparitul este inca si astadi pré primitivu, si ar fi de doritu, ca in câtu se pôte sè convenimu mai multi romani acolo, ca sè ne potemu castigă esperintiele debuintiose. Eu voiu întreprinde cãletori'a la espusetiunea amintita cam in 25 Iuliu st. n. si voiu locui 10 zile la profesorulu de apicultura Karolu Gatter in Vien'a, cerculu VI. Gumpendorf, Mancheti gasse Nr 14.

Aliosiu in 29 Iuniu 1873.

Vincențiu Schelegianu

parochu gr. or. si asesoru consist. membru onorariu alu reuniunei de apicultura din Silesi'a-boruelana.

Chisineu, 12. Iuniu 1873.

Onorata Redactiune!

Astadi tienù aicea siedintie comitetulu si sinodulu protopresvitalu; dupa finirea caror'a se inaugura: „Reuniunea preotiloru romani gr. or. din protopresvitalulu Chisineului.” Despre tôte aceste vinu a vi reportă pe scurtu:

Comitetulu avu spre desbatere numai unu obiectu si anume: Reportulu comisiunei de trei, emise pentru revidierea socotiloru epitropiei protopresvitalu, care desbatere fu fôrte scurta, cãci reportandu comisiunea; cumca lipsescu nescari documinte dela socoti si prin urmare se afla dificultati, — desi nu insemnate, — dara totusi dubiose; propune comitetulu ca sè se predee epitropiei spre ale rectifică si provede cu documintele recerute; si acèsta propunere primindu-se din partea comitetului: siedinti'a se redica.

Dupa siedinti'a comitetului, urmă imediatu siedinti'a sinodului, — fiindu mai toti membrii de facia; — inse lipsindu notariulu se alésa de notariu ad hoc: Dnulu Iustinu Popoviciu din Giula.

Obiectulu sinodului a fostu substernerea Reportului presidialu despre activitatea scaunului protopopescu, comitetului si sinodului din anulu espiratu 1872; precum si reportele inspectoriloru de scôle.

Peste reportulu presidialu se trecu cam iute, de ôrace sinodulu numai in unu singuru punctu s'a acatiatu si anume in o admonitiune facuta din partea Consistoriulu comitetului protopresbitalu si mai virtosu presiedintelui si notariulu pentru cã a luat la protocolu respective a permis a desbate unu obiectu, peste care acum'a a fostu dispusu Consistoriulu; si in unu stilu ne usuatu de subalternu catra superioru, a hotaritu ca dispusetiunea consistoriala sè se respinga si consistoriulu sè se roge ca se nu se amestece in afacerile ce cadu in suera comitetului. Acum'a fiindu cã din partea Consistoriulu a venit o admonitiune corespunditoare decisulu comitetului de anu; au luat sinodulu la desbatere de nou caus'a, si cu privire la §. 63 in combinatiune cu §. 23 a Statutulu organicu, s'a observatu cã si V. Consistoriu a desconsideratu dreptulu a loru dôue foruri, a comitetului parochialu si a comitetului protopresvitalu: — inse ca foru mai inaltu la casu urgente a fostu indreptatitu la asemeni dispusetiuni, ca se nu se periclitezo caus'a; dara pe langa tôte aceste s'a propusu din partea unoru membri ca sè se roge V. Consistoriu, ca la alte ocaziuni se fie cu privire la §§ susu citati si unele cause ce privescu pe comitetulu parochialu si celu protopresbitalu ca si pe forulu 1 si 2 se le transpue acolo pe langa tôte, cã dupa usulu de pana aci, plansôrea sèu acus'a mergé d'a dreptulu la V. Consistoriu. Inse aceste propuneri nu s'a primitu la protocolu ci simpliciter: admonitiunea s'a luat spre sciintia. *) A venit apoi la ordine reporturile inspectoriloru scolari, despre care amu de a aminti, numai fôrte pre scurtu, cã pe langa altele desluciri nu prea multu inbucurătoare, s'a referatu din partea inspectorulu din Siepresiu M. Sturza si o scire inbucurătoare despre doi invetiatori din inspectoratulu seu si anume, Ioanu Pinteru din Vadasu si Ioanu Voluntiru din Siomoschesiu; cari corespundendu pe deplinu misiunei lor facu progresu fôrte inbucurătoare; asemenea si inspectorulu din Siciu Zedelsianu a laudatu multu progresulu ce l'au aretatu invetiatoriulu Savonescu din Socodoru, cu ocaziunea depunerei esamenului de érna.

Cu aceste reporturi finindu-se siedinti'a sinodului; preotimea s'au constituitu in o conferintia, pentru de a mai luă o data la desbatere proeptulu de statute elaboratu inca anu prin o comisiune de trei, care proeptu a fostu tiparitu inainte cu trei luni si impartitu spre studiare pe la toti preotii; care proeptu aflandu-se destulu de completu, — dupa ce unii si-au facutu pucine reflexi-

*) Fôrte intieptu! Consistoriulu ca foru superiôre e indreptatitu a dá astfelu de lectiune, inse nu vice versa. Acolo e sinodulu eparcialu caruia e respunditoriu si Consistoriulu.

Red.

uni la unele cuvinte, pre care voiéu ale inlocui cu altele, — ce inse neprimindu-se: s'a acceptatu si aprobatu cu unanimitate testulu originalu a proeptulu.

Dupa aprobarea statuteloru s'a procesu (in intielesulu statuteloru) la alegerea oficialiloru si s'au alesu cu unanimitate de: presiedinte Dnulu protopopu Petru Chirilescu, de v. presiedinte Dnulu Joane Cornea, de notari: Mihailu Sturza si Mihailu Leucuti'a; de casariu Dnulu Moise Bocsianu; si controloru; Constantinu Popoviciu. In intielesulu §. 32 a statuteloru, s'a alesu si o comisiune de 10 membri pentru manipularea baniloru fundatiunei. Si cu acést'a „Reuniunea“ s'a constituitu definitivu.

Scopulu acestei Reuniuni este mare, inse pe langa puterea aloru 50 de intieleginti, toti legati intre sine de acele-si interese, toti intruniti intre sine de a ajunge la acea-si tienta, care facu scopulu celu mare: scopulu devine fôrte usioru realizabilu; si nu pôte fi nici o pedeca asia puternica, care se contr'a stee inaintea aloru 50 de capitani, cari dispunu de o armata de 60,000 de suflete, si cari sunt intruniti nu prin legi militare, nici prin fortia, ci prin concordia: si cari sunt angajati la lupta nu pentru gloria imperatésca, nici pentru medalii de aur, ci pentru elup-tarea drepturiloru divine, ce din dia in dia devinu profonate prin ômenii desmoralisati.

Concordi'a care este puterea la ori-ce intrunire, speramu cã va intruni si preotimea nôstra, si fiindu lupt'a ei pentru dreptate, egalitate si cu unu cuventu pentru principulu credintiei crestinesci, care nu este alta decâtu voi'a lui Ddieu, dela care speramu totu ajutoriulu si binele, si pre carele si rugamu ca sè-si întôrca faci'a sa si catra credintiosii romani si conducatorii loru adeverati, si se ajute ca si acèsta întreprindere sub nume de „Reuniune“ se fia incoronata de unu succésu favoritoriu, spre inflorirea bisericeii, natiunei si a membriloru ei. Aminu.

Unulu din lunca.

Reverendissime

Domnule Redactore!

Cu privire la post'a redactiunei din nrulu trecut, Te rogu se binevoiesci a luă notitia cã pentru timpulu, pre câtu am fostu redactore, bucurosu primescu responsabilitatea facia cu veri ce materia, deci nu are de câtu se mi se adreseze mie.

Georgiu Popa.

VARIETATI.

Aici in Orasiulu Aradu se intempla pe di câte 30—35 casuri de colera; acést'a fatalitate intempina mai virtosu clas'a de josu a poporulu si pre cei ce din indepartare vinu in partile acestel secerisii spre a-si castigă panea de tôte dilele.

* Proprietarii moriloru de abure — pe cum am auditu dela ômeni competinti — au profitatu multu de fômetea din a. c. cã-ci si-au vendutu tóta ferin'a cea stricata si mucadita; au patit'o inse la Aradulu nou, unde s'a inceputu investigatiune criminala contr'a loru.

Concursu.

3—3

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or: romana in Comun'a Micalaca dieces'a si inspectoratulu Aradului cu care sunt impregnate urmatôrele emoluminte anuale: 220 fl v. a. in bani gata din cass'a speselor Comunalu totu dé una pe patrariu de anu nainte, 1/4 sesiune pamentu aratoriu. 12 orgii lemne de focu, din care este a se incaldi si scól'a, cuartiru liberu pomposu cu intravilanu de 1/2 jugeru si venituri stolarie dela ingropatiuni si altele.

Doritorii de a ocupă acestu postu sunt avisati asi trimitte recursele lor de a dreptulu presidiulu Comitetului parochialu pana in 19/31. Augustu. a: c: candu diminétia la 9 ôre se va tiené si alegerea, — prevediute su testimoniulu despre absolvirea cursuriloru pedagogice si de cualificatiune cu calculu bunu, atestatu de moralitate si testimoniulu despre absolvirea de celu pucinu 4 clase gimnasiale; inse cei ce vor puté documentă, cã sunt binemeritati pe terenulu invetiamentulu voru fi preferiti chiaru desu vor avé numai 2 clase gimnasiale. — Concurentii si pana atunci se invita pentru desteritate in cantarile rituale, a se presentă intr'o di de Dumineca sèu serbatôra in persôna la st: Biserica:

Micalac'a 1/13 Iuliu 1873.

Comitetulu parochiale, cu scirea si invoierea mea:

Ioane Popoviciu Deseanu
Inspect. scol. cerc.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru respunditoriu: Iosifu Goldsiu.